

'Het moest er eindelijk eens van ko

Kees van Niekerk – **'Het gezondheidsonderwijs kan in de ontwikkeling van een digitale toetsenbanken echt niet langer achterblijven bij andere sectoren.'** En aldus geschiedde. Wim Jellema van onderwijsontwikkelaar SLO ontwierp een programma waarmee leerlingen op internet hun toetsen kunnen oefenen.

De afgelopen jaren heeft de kwaliteit van de examens in het middelbaar beroepsonderwijs herhaaldelijk onder vuur gelegen. Zelfs de Onderwijsinspectie constateerde dat de deugdelijkheid van de mbo-examens te wensen overliet en drong aan op de instelling van een onafhankelijk kwaliteitsbewakend orgaan. Dat is het KwaliteitsCentrum Examinering (KCE) geworden, opgericht in 2002. Producten en diensten die door het KCE zijn goedgekeurd, mogen door de ROC's worden gebruikt bij hun examinering. Voor het studiejaar 2003-2004 hebben inmiddels heel wat van die diensten en producten het predikaat 'voorlopig goedgekeurd' ontvangen van het KCE. Dat betekent dat veel mbo-richtingen aan de slag kunnen met erkende examenproducten en -diensten.

Gekwalificeerd voor de toekomst

Dat geldt echter niet voor de V&V-opleidingen. Binnen het gezondheidszorgonderwijs worden momenteel nog geen goedgekeurde examenproducten aangeboden. Terwijl daaraan in het veld wel behoefte bestaat, zo signaleerden onderwijsontwikkelaar SLO, internetspecialist ComboData en onderwijsbureau Van Niekerk. Zij sloegen daarom de handen ineen en besloten een digitale toetsenbank te ontwikkelen voor de zorgopleidingen. 'Zo'n toetsenbank moest er eindelijk eens komen', zegt Wim Jellema van SLO. 'Het gezondheidsonderwijs kan in de ontwikkeling van een toetsenbanken echt niet langer achterblijven bij andere sectoren.' De toetsenbank zal voldoen aan de KCE-normen. Bovendien zijn alle vragen gekoppeld aan de eindtermen van 'Gekwalificeerd voor de toekomst'. Naar verwachting is de toetsenbank in het voorjaar van 2004 gereed voor niveau 1 en 2. Daarna volgen niveau 3 en 4.

Examen- en oefentoetsen

De toetsenbank levert zowel examen- als oefentoetsen. Jellema: 'Met de oefentoetsen voorziet de databank in de behoefte van leerlingen om zich adequaat voor te bereiden op de eindtoetsen. In het

competentiegericht onderwijs is er immers sprake van integrale toetsing aan het einde, bijvoorbeeld in de vorm van een Proeve van Bekwaamheid. In voorbereiding daarop krijgt de individuele diagnostische toetsing een steeds grotere rol. De oefenbank geeft de leerling de gelegenheid om zichzelf met behulp van een dergelijke diagnostische toetsing voor te bereiden op de eindtoets. De toetsenbank is vormgegeven als een zogeheten webbased applicatie, die goed inpasbaar is in de digitale leeromgeving van bijvoorbeeld een school.' De oefentoetsen kunnen ook worden ingezet bij EVC-trajecten.

De oefenbank in de praktijk

Bij de oefenvragen kan de leerling onmiddellijk feedback krijgen en het eventueel nog een keer proberen.

Het valt je de laatste jaren op, dat je altijd met de feestdagen moet werken. Het zijn steeds dezelfde collega's die met de feestdagen vrij zijn. Je leidinggevende maakt de dienstlijsten. Je gaat tegen je leidinggevende hierover klagen.

Wat is in deze situatie de beste assertieve reactie?

A Ik vind het niet leuk dat ik altijd met de feestdagen moet werken, terwijl het steeds dezelfde collega's zijn, die vrijgeroosterd zijn. Kunt u me met oudjaar vrijroosteren?

Juist, je zegt waar je niet mee eens bent en je vraagt aan je leidinggevende om een oplossing voor het probleem.

B Ik heb tegen de directrice gezegd dat ik altijd met de feestdagen moet werken. Ik wil met oudjaar vrijgeroosterd worden. Anders ga ik weer naar de directrice.

Onjuist, zoiets moet je met je leidinggevende bespreken. Wanneer je er samen niet uitkomt, kan je het nog altijd "hogerop" zoeken. Door jouw aanpak kan je leidinggevende zich overgeslagen voelen.

C Ik vind het erg vervelend dat ik weer met de feestdagen moet werken. Het is elke keer weer hetzelfde gedonder. Als ik nu niet met oudjaar vrij ben, blijf ik misschien weg.

Onjuist. Je bent wel duidelijk, maar je reageert te agressief. Ook heb je een grof taalgebruik. Bovendien is het niet goed te dreigen met wegblijven. Je kunt zoiets beter op een rustige manier met elkaar bespreken.

- D** Is het mogelijk dat ik met oudjaar niet hoeft te werken?
Ik hoop dat u me vrijroostert. Mocht het niet anders kunnen, dan heb ik pech gehad.

Onjuist, je stelt je te "zacht" (subassertief) op. Door dit op deze wijze te zeggen, is de kans groot dat je toch weer met oudjaar moet werken.

Soorten vragen

Bij de vervaardiging van de toetsenbank maken de ontwikkelaars gebruik van een softwareprogramma (SLO Toets Totaal) dat aansluit bij het Nederlandse onderwijssysteem en geschikt is voor het ontwikkelen, opslaan, afnemen en beoordelen van examens. Met het programma kan een groot aantal 'typen' kennis- en vaardigheidsitems ontwikkeld worden voor het begin-, tussen- en eindniveau. Ook kan er deelkwalificatie-overstijgend getoetst worden. Voor niveau 2 bestaat de oefen- en examenbank op dit moment uit ongeveer 6000 vragen, die zijn onder te verdelen in gesloten vragen (meerkeuzevragen, veelvoudvragen, stellingen, matchingvragen, rangordevragen en aanwijsvragen), open vragen, vaardigheidstoetsen en opdrachten. Naast tekstvragen zijn er bovendien vragen met afbeeldingen in de toetsenbank opgenomen. De komende jaren zal de bank verder aangevuld worden met vragen, waarbij gebruik gemaakt wordt van video en audio.

Labels

Alle vragen in de toetsenbank zijn afzonderlijk gelabeld. Dat wil zeggen dat elke vraag een aantal kenmerken meekrijgt, met behulp waarvan de vraag automatisch geselecteerd kan worden. De docent hoeft alleen de criteria te geven, waaraan zijn toets moet voldoen. Dankzij de labels kan hij derhalve altijd dié vragen selecteren, die nodig zijn voor het samenstellen van een evenwichtige toets.

Een voorbeeld ter verheldering: een docent is op zoek naar een eenvoudige kennisvraag, behorend bij deelkwalificatie 202, planning woonomgeving. Deze 'voorwaarden' voert hij in de toetsenbank in. Vervolgens kan daar dan de volgende vraag uitrollen:

Je werkt als helpende in een verzorgingshuis.

Je gaat bij mevrouw Emerson de kamer schoonmaken.

Je gaat de volgende werkzaamheden doen.

- a De kamer luchten.
- b De kasten en meubels stoffen.
- c De vloer stofzuigen.
- d Het plafond raggen.

Zet deze schoonmaakwerkzaamheden in de juiste volgorde.

Antwoordmodel:

- a De kamer luchten.
- d Het plafond raggen.
- b De kasten en meubels stoffen.
- c De vloer stofzuigen.

Het 'label' dat bij deze vraag hoort, ziet er als volgt uit:

1	Nummering van de vraag	
2	Te behalen punten voor de vraag	1
3	Sector	V&V
4	deelkwalificatie	202
5	eindterm	1
6	subeindterm	2
7	subsubeindterm	Nvt
8	Subsubsubeindterm	Nvt
9	toetsterm	Planning woonomgeving
10	steekwoord (onderwerp)	Planning schoonmaken
11	soort vraag	Rangorde
12	taxonomiecode Romizowski	Rc
13	voorwaardelijke kennisvraag	Ja
14	casus of situatiebeschrijving	Korte situatiebeschrijving
15	extern geborgde vraag	Ja
16	oefenvraag	Ja
17	Niveau	1, 2, 3
18	Cohort	2003-2004
19	Aan actualiteit gevoelige vraag	Nee
20	Dubbele vraag	202-2.1.1
21	Blanco label	
22	Blanco label	
23	Blanco label	

Op basis van de selectiecriteria die de docent heeft aangegeven, wordt de bovenstaande vraag geselecteerd. In de 'blanco labels' kan de docent eventueel zelf selectiecriteria toevoegen.

Meer informatie

Meer weten? Vraag een gratis proefbestand toetsvragen aan bij SLO Examendiensten:
tel: (053) 484 03 71, j.vandengraven@slo.nl.